

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی برنامه‌ریزی

مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس
دوره کارشناسی علوم قرآن و حدیث

گروه علوم انسانی

مصوب چهارصد و ششمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی
مورخ ۱۳۷۹/۱۰/۱۸

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره کارشناسی علوم قرآن و حدیث

کمیته تخصصی:
گرایش:
کد رشته:

گروه: علوم انسانی
رشته: علوم قرآن و حدیث
دوره: کارشناسی

شورای عالی برنامه‌ریزی در چهار صد و ششمین جلسه مورخ ۱۳۷۹/۱۰/۱۸ براساس طرح دوره کارشناسی علوم قرآن و حدیث که توسط گروه علوم انسانی تهیه شده و به تأیید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرده، و مقرر می‌دارد:

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی علوم قرآن و حدیث از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم‌الاجرا است.
الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می‌شوند.

ب: مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و براساس قوانین، تأسیس می‌شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی می‌باشند.
ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می‌شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) این برنامه از تاریخ ۱۳۷۹/۱۰/۱۸ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم‌الاجرا است و برنامه قبلی با همین عنوان منسوخ می‌شود.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی رشته علوم قرآن و حدیث در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می‌شود.

رأی صادره چهارصد و ششمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی
مورخ ۱۳۷۹/۱۰/۱۸
در خصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی علوم قرآن و حدیث

۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی علوم قرآن و حدیث که از طرف گروه علوم
انسانی پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجرا است

رأی صادره چهارصد و ششمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی مورخ ۱۳۷۹/۱۰/۱۸ در مورد
برنامه آموزشی دوره کارشناسی علوم قرآن و حدیث صحیح است، به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر مصطفی معین

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

دکتر علی شریعتمداری
رئیس گروه علوم انسانی

—

رونوشت: به معاونت محترم آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمایید.

دکتر سید محمد کاظم نائینی

دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی

بسم الله الرحمن الرحيم

فصل اول

مشخصات کلی دوره کارشناسی علوم قرآن و حدیث

۱- تعریف و هدف

به منظور تربیت و تأمین نیروی انسانی متعهد و آگاه به فرهنگ و معارف اسلامی و با توجه به لزوم تحول در برنامه‌های درسی، اقدام به تهیه و تدوین برنامه درسی مقطع کارشناسی شده است.

اهداف این برنامه عبارتند از:

- ۱- ارتقا، کیفی برنامه‌های درسی
- ۲- ارائه برنامه‌ای متناسب با نیازهای آموزشی روز
- ۳- برقراری تناسب بیشتر بین دروس قرآنی و حدیثی
- ۴- تأکید بر گسترش کمی و کیفی دروس عربی

۲- تعداد و نوع دروس

مجموع واحدهای درسی در این برنامه ۱۳۵ واحد است که در سه محور زیر طبقه‌بندی می‌شود.

- ۱- دروس عمومی: (۱۰) واحد
- ۲- دروس پایه: (۶۸) واحد
- ۳- دروس تخصصی: (۵۷) واحد

۳- شرایط ورود و پذیرش دانشجو

- ۱- داشتن مدرک تحصیلی دیپلم متوسطه در همه رشته‌ها
- ۲- گذراندن دروس پیشنیاز و کمیود برای داوطلبانی که به این دروس نیاز داشته باشند، الزامی است.

۳- داوطلبان پس از معرفی از سوی سازمان سنجش آموزش کشور موظفند در آزمون اختصاصی و مصاحبه علمی شرکت کنند.

۴ - مواد و ضرایب امتحانی

۲	۱- زبان عربی
۴	۲- قرائت و ترجمه قرآن
۲	۳- عقاید اسلام
۲	۴- احکام شرعی

فصل دوم: فهرست عناوین دروس

الف: دروس عمومی (فرهنگ و معارف و عقاید اسلامی و آگاهیهای عمومی)

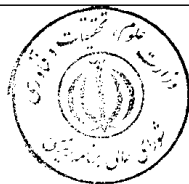
کد درس	نام درس	تعداد واحد	نظری	عملی	ساعات تدریس	پیشنیاز یا زمان ارائه درس
۱	فارسی	۳	×		۴۸	
۲	زبان خارجی	۳	×		۴۸	
۳	تربیت بدنی (۱)	۱		×	۳۲	
۴	تربیت بدنی (۲)	۱		×	۳۲	تربیت بدنی (۱)
۵	تعلیم و تربیت اسلامی	۲	×		۳۲	
۶	معارف اسلامی (۱)	*	*	*	*	
۷	معارف اسلامی (۲)	*	*	*	*	
۸	تاریخ اسلام	*	*	*	*	
۹	انقلاب اسلامی و ریشه های آن از قرن سیزدهم	*	*	*	*	
۱۰	متون اسلامی (آیات و احادیث)	*	*	*	*	
	جمع	۱۰				

* از مجموع ۲۰ واحد دروس عمومی مصوب شورای عالی برنامه ریزی ۱۰ واحد به شرح فوق برای دوره کارشناسی انتخاب شده و بقیه بعلت اینکه بصورت کاملتری در دوره تخصصی برنامه ریزی شده است. از جدول واحدهای عمومی حذف گردید.

ب: دروس پایه

کد درس	نام درس	تعداد واحد	نظری	عملی	ساعات تدریس	پیشنیاز یا زمان ارائه درس
۱-۶	مکالمه زبان عربی (۱)	۱		×	۳۲	
۲-۶	مکالمه زبان عربی (۲)	۱		×	۳۲	مکالمه زبان عربی (۱)
۱-۷	صرف (۱)	۲	×		۳۲	
۲-۷	صرف (۲)	۲	×		۳۲	صرف (۱)
۱-۸	نحو (۱)	۲	×		۳۲	همزمان با صرف (۱)
۲-۸	نحو (۲)	۲	×		۳۲	نحو (۱)
۳-۸	نحو (۳)	۲	×		۳۲	نحو (۱)
۲-۹	نحو (۴)	۲	×		۳۲	تجزیه و ترکیب (۱)
۵-۸	نحو (۵)	۲	×		۳۲	نحو (۴)
۱-۹	تجزیه و ترکیب (۱)	۲	×		۳۲	
۴-۸	تجزیه و ترکیب (۲)	۲	×		۳۲	نحو (۱)
۱-۱۰	ترجمه عربی به فارسی (۱)	۲	×		۳۲	نحو (۵)
۲-۱۰	ترجمه عربی به فارسی (۲)	۲	×		۳۲	ترجمه عربی به فارسی (۱)
۱-۱۱	انشاء (۱)	۱	×		۱۶	مکالمه (۲)
۲-۱۱	انشاء (۲)	۱	×		۳۲	انشاء (۱)
۱-۱۲	آزمایشگاه زبان عربی (۱)	۱		×	۳۲	مکالمه (۱)
۲-۱۲	آزمایشگاه زبان عربی (۲)	۱		×	۳۲	مکالمه (۲)
۱۳	قرائت متون معاصر و مطبوعات	۲	×	×	۴۸	تجزیه و ترکیب (۱)
۱۴	قرائت متون علوم قرآنی و تفسیری	۲	×	×	۴۸	تجزیه و ترکیب (۱)
۱۵	قرائت و درک متون حدیث و سیره	۲	×	×	۴۸	تجزیه و ترکیب (۲)
۱۶	قرائت متون ادبی قبل و بعد از اسلام	۲	×	×	۴۸	تجزیه و ترکیب (۲)
۱-۱۷	علوم بلاغت (۱)	۲	×		۳۲	نحو (۵)
۲-۱۷	علوم بلاغت (۲)	۲	×		۳۲	علوم بلاغت (۱)
۱-۱۸	عقاید (۱)	۲	×		۳۲	—

کد درس	نام درس	تعداد واحد	نظری	عملی	ساعات تدریس	پیشنیاز یا زمان ارائه درس
۲-۱۸	عقاید (۲)	۲	×		۳۲	عقاید (۱)
۱۹	تجوید و آداب تلاوت	۲	×	×	۴۸	—
۲۰	منطق	۲	×		۳۲	—
۱-۲۱	تاریخ اسلام (۱)	۲	×		۳۲	—
۲-۲۱	تاریخ اسلام (۲)	۲	×		۳۲	تاریخ اسلام (۱)
۲۲	روش تحقیق	۲	×		۳۲	—
۱-۲۳	زبان خارجی تخصصی (۱)	۲	×		۳۲	زبان عمومی
۲-۲۳	زبان خارجی تخصصی (۲)	۲	×		۳۲	زبان تخصصی (۱)
۳-۲۳	زبان خارجی تخصصی (۳)	۲	×		۳۲	زبان تخصصی (۲)
۲۴	مبایذ اصول فقه	۲	×		۳۲	منطق
۲۵	مبایذ فقه	۲	×		۳۲	مبایذ اصول فقه
۲۶	آشنایی با کلیات علوم اسلامی	۲	×		۳۲	—
۲۷	آشنایی با ادیان بزرگ و کتب آنها	۲	×		۳۲	—
	جمع	۶۸				

ج: دروس تخصصی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	نظری	عملی	ساعات تدریس	پیشنیاز یا زمان ارائه درس
۱-۲۸	اعراب قرآن (۱)	۲	×		۳۲	تجزیه و ترکیب (۲)
۲-۲۸	اعراب قرآن (۲)	۲	×		۳۲	اعراب قرآن (۱)
۲۹	تاریخ قرآن	۲	×		۳۲	—
۳۰	تاریخ تفسیر	۲	×		۳۲	—
۳۱	اصول و مقدمات تفسیر	۲	×		۳۲	—
۳۲	شیوه‌های تفسیری	۲	×		۳۲	اصول و مقدمات تفسیر و تاریخ تفسیر
۳۳	تاریخ حدیث (۱)	۲	×		۳۲	—
۳۴	تاریخ حدیث (۲)	۲	×		۳۲	—
۳۵	درایة الحدیث	۲	×		۳۲	تاریخ حدیث (۱) و (۲)
۳۶	فقه الحدیث (۱)	۲	×		۳۲	درایة الحدیث
۳۷	فقه الحدیث (۲)	۲	×		۳۲	فقه الحدیث (۱)
۳۸	جوامع حدیثی	۲	×		۳۲	تاریخ حدیث (۱) و (۲)
۳۹	مفردات قرآن	۲	×		۳۲	—
۴۰	علوم قرآن (۱)	۲	×		۳۲	—
۴۱	علوم قرآن (۲)	۲	×		۳۲	علوم قرآن (۱)
۴۲	علوم قرآن (۳)	۲	×		۳۲	علوم قرآن (۱)

کد درس	نام درس	تعداد	نظری	عملی	ساعات تدریس	پیشنیاز یا زمان ارائه درس
۴۳	علوم قرآن (۴)	۲	×		۳۲	علوم قرآن (۱)
۴۴	علوم قرآن (۵)	۲	×		۳۲	علوم قرآن ۱، ۲، ۳ و ۴
۴۵	تفسیر قرآن (۱)	۴	×		۶۴	اصول و مقدمات تفسیر
۴۶	تفسیر قرآن (۲)	۴	×		۶۴	اصول و مقدمات تفسیر
۴۷	تفسیر قرآن (۳)	۴	×		۶۴	اصول و مقدمات تفسیر
۴۸	تفسیر قرآن (۴)	۴	×		۶۴	اصول و مقدمات تفسیر
۴۹	نهج البلاغه (۱)	۲	×		۳۲	—
۵۰	نهج البلاغه (۲)	۲	×		۳۲	نهج البلاغه (۱)
۵۱	سبک‌های تلاوت و حفظ قرآن	۱		×	۳۲	تجوید و آداب تلاوت
	جمع	۵۷				

فصل سوم برنامه و سرفصل دروس

الف - دروس عمومی

این دروس مطابق سرفصلهای مصوب شورای عالی

برنامه ریزی ارائه می‌شود.

ب - دروس پایه

مکالمه زبان عربی (۱)

کد درس (۱-۶)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: ندارد

هدف: توانا ساختن دانشجو بر مکالمه و درک محاورات روزمره عربی

سر فصل درس:

کار علمی استاد و دانشجو با تکیه بر منابع ذیل:

۱. < تعليم اللغة العربية - مجمع علمي اسلامي
۲. < تعليم المحادثة العربية
۳. < المدخل الي تعلم مکالمة العربية
۴. < العربية للنّاشئين

مکالمه زبان عربی (۲)

کد درس (۶-۲)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: مکالمه (۱)

هدف: توانا ساختن دانشجو بر مکالمه و درک محاورات روزمره عربی

سر فصل درس:

◀ کار علمی استاد و دانشجو با تکیه بر منابع مذکور در درس مکالمه (۱)

صرف (۱)

کد درس (۱-۷)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با قواعد صرف زبان عربی

سرفصل درس:

- لفظ - کلمه و اقسام آن
- وزن و مبحث فعل
- اقسام فعل - اوزان فعل (ثلاثی - رباعی - مجرد - مزید)
- صحیح و معتل
- لازم و متعدی
- معلوم و مجهول
- نون تاکید
- ابدال، اعلال، ادغام
- منصرف و جامد

منابع:

- ۱- تصریف - مجمع علمی اسلامی ۲- صرف ساده ۳- زبان قرآن - حمید محمدی ۴- صرف میر - مجمع علمی اسلامی ۵- مبادئ العربية - تنقیح حمید محمدی

صرف (۲)

کد درس (۷-۲)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: صرف (۱)

هدف: آشنایی با قواعد صرف زبان عربی

سرفصل درس:

- ◀ اوزان اسم
- ◀ جامد و مشتق، انواع مشتق
- ◀ مفرد، مثنی و جمع
- ◀ مذکر و مؤنث
- ◀ نکره، معرفه و اقسام آن
- ◀ مصدر و اقسام آن
- ◀ تصغیر
- ◀ نسبت
- ◀ ترخیم

منابع درس:

- همان منابع درس صرف (۱)

نحو (۱)

کد درس (۱-۸)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: همزمان با صرف یک ارائه شود

هدف: آشنایی با دستورات وقواعد نحو زبان عربی

سرفصل درس:

◀ مبحث اسم از کتاب «الهدایة فی النحو»

منابع:

۱- کتاب الهدایه - مجمع علمی اسلامی ۲- مبادیء العربیة رشید شرتونی با تنقیح حمید محمدی

نحو (۲)

کد درس (۲-۸)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: نحو (۱)

هدف: آشنایی با دستورات وقواعد نحو زبان عربی

سرفصل درس:

◀ مباحث فعل وحرف از کتاب «الهدایة فی النحو»

منابع درس:

۱- قسمت دوم از کتاب «الهدایة فی النحو» ۲- مبادئ العربية - رشید شرتونی با تنقیح حمید محمدی

نحو (۳)

کد درس (۳-۸)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: نحو (۱)

هدف: آشنایی با دستورات و قواعد نحو زبان عربی

سرفصل درس:

◀ بحث تفصیلی اسم از کتاب مبادئ العربية

نحو (۴)

کد درس (۹-۲)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: نحو (۲)

هدف: آشنایی با دستورات و قواعد نحو زبان عربی

سرفصل درس:

◀ بحث تفصیلی فعل و حرف از کتاب مبادئ العربية

نحو (۵)

کد درس (۵-۸)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: نحو (۴)

هدف: آشنایی تفصیلی با مباحث مفردات و جمل

سرشمیل درس:

◀ باب اول و دوم از کتاب «تهذیب المعنی» - مجمع علمی اسلامی

تجزیه و ترکیب (۱)

کد درس (۹-۱)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: نحو (۴)

هدف: ایجاد توانایی در شناخت موقعیت صرفی و نحوی کلمه

سر فصل درس:

◀ منتخبی از متون ادبی (جاهلی - اسلامی - معاصر)

منابع درس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:

۱- کتاب درس اللغة والادب - دکتر محمد محمدی ۲- الاخبار الطوال - دنیوری ۳- المفصل
فی تاریخ العرب از دکتر جواد علی ۴- کتاب الامثال میدانی ۵- الرسائل والخطب از میدانی ۶- الرسائل از
سید رضی

تجزیه و ترکیب (۲)

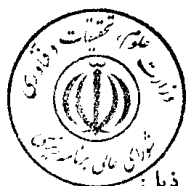
کد درس (۲-۹)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: تجزیه و ترکیب (۱)

هدف: ایجاد توانایی در شناخت موقعیت صرفی و نحوی کلمه و جمله

سر فصل درس:

◀ منتخبی از متون ادبی (کلاسیک و معاصر)

منابع درس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع درس تجزیه و ترکیب (۱) به علاوه منابع ذیل:
۱- نهج البلاغه ۲- مؤلفات جاحظ

ترجمه از عربی به فارسی (۱)

کد درس (۱۰-۱)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: نحو (۵)

هدف: آشنایی با روش ترجمه متون ساده عربی به فارسی

سر فصل درس:

- ◁ مبانی وقواعد وروش ترجمه
- ◁ قواعد مخصوص ترجمه از عربی به فارسی
- ◁ منتخبی از عبارات کوتاه و متداول (کلاسیک و معاصر)

منابع درس:

- جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:
- ۱- فرهنگ اصطلاحات روز دکتر شیرازی و غفرانی ۲- منتخبی از کلمات قصار نهج البلاغه ۳- منتخبی از احادیث معصومین به ویژه کتاب نهج البلاغه ۴- مقالات مناسب از مجلات مترجم و ترجمان وحی

ترجمه از عربی به فارسی (۲)

کد درس (۱۰-۲)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ترجمه از عربی به فارسی (۱)

هدف: ایجاد توانایی در ترجمه متون عربی

سر فصل درس:

◀ منتخبی از متون عربی (کلاسیک و معاصر)

منابع درس:

جزوه استاد باتکیه بر منابع ذیل:

۱- خطبه‌ها و نامه‌های نهج البلاغه ۲- الاخبار الطوال - دینوری ۳- درس اللغه والادب - دکتر

محمد محمدی (بخش نثر) ۴- مقدمه ابن خلدون

انشاء (۱)

کد درس (۱-۱۱)
ساعت تدریس: (۱۶ ساعت)

تعداد واحد: ۱
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: مکالمه (۲)

هدف: آشنایی با شیوه جمله سازی در زبان عربی

سر فصل درس:

- ◀ انواع جمله در زبان عربی
- ◀ بررسی نحوه استفاده از افعال در جملات
- ◀ آشنایی با کاربرد حروف با افعال در جملات
- ◀ آشنایی با نحوه نگارش و مقالات کوتاه

منبع درس:

- الانشاء في اللغة

انشاء (۲)

کد درس (۱۱-۲)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۱
نوع واحد: عملی
پیشنیاز: انشاء (۱)

هدف: ایجاد مهارت در نگارش مقالات کوتاه

سر فصل درس:

- ◁ تلخیص مقالات بلند به انتخاب استاد
- ◁ نگارش مقالات علمی کوتاه با نظارت استاد

آزمایشگاه زبان عربی (۱)

کد درس (۱۲ - ۱)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۱
نوع واحد: عملی
پیشنیاز: مکالمه (۱)

هدف: درک و فهم متون عربی با استفاده از وسایل سمعی بصری

سرفصل درس:

◀ استفاده از نوار کاست و ویدیویی زبان عربی به انتخاب استاد

آزمایشگاه زبان عربی (۲)

کد درس (۱۲-۲)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۱
نوع واحد: عملی
پیشنیاز: مکالمه (۲)

هدف: درک و فهم متون عربی با استفاده از وسایل سمعی بصری

سر فصل درس:

◀ استفاده از نوار کاست و ویدیویی زبان عربی به انتخاب استاد

قرائت متون معاصر و مطبوعات

کد درس (۱۳)
ساعت تدریس: (۴۸ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری و عملی

پیشنیاز: تجزیه و ترکیب (۱)

هدف: توانایی استفاده از متون معاصر

سر فصل درس:

منتخبی از مقالات نویسندگان معاصر از جمله:

◀ منفلوطی - عباس عقاد - أمين الخولى - شكيب اربلان - طه حسين

قرائت متون علوم قرآنی و تفسیری

کد درس (۱۴)
ساعت تدریس: (۴۸ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری و عملی
پیشنیاز: تجزیه و ترکیب (۱)

هدف: ایجاد توانایی جهت درک و فهم متون علوم قرآنی و تفسیر

سر فصل درس:

منتخبی از متون علوم قرآنی و تفسیر از جمله تفاسیر و کتب ذیل:

- ۱ ◀ جوامع الجامع
- ۲ ◀ تفسیر بیضاوی
- ۳ ◀ مفاتیح الغیب از فخر رازی
- ۴ ◀ الکاشف از مغنیه
- ۵ ◀ فی ظلال القرآن از سید قطب
- ۶ ◀ مناهل العرفان از زرقانی
- ۷ ◀ مقدمه تفسیر صافی
- ۸ ◀ البیان فی تفسیر القرآن از آیت الله خویی

قرائت متون حدیث و سیره

کد درس (۱۵)
ساعت تدریس: (۴۸ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری و عملی
پیشنیاز: تجزیه و ترکیب (۲)

هدف: ایجاد توانایی جهت درک و فهم متون حدیثی و سیره

سر فصل درس:

منتخبی از منابع حدیثی و سیره از جمله:

- ۱ < ارشاد شیخ مفید
- ۲ < اعلام الوری (شیخ طبرسی)
- ۳ < خاتمة وسائل الشیعة (شیخ حر عاملی)
- ۴ < مصطلح الحدیث (صبحی صالح)
- ۵ < مقدمه‌های کتب مرجع حدیثی
- ۶ < السنة قبل التدوین (عجاج خطیب)
- ۷ < تاریخ فنون الحدیث محمد عبد العزیز خولی

قرائت متون ادبی قبل وبعد از اسلام

کد درس (۱۶)
ساعت تدریس: (۴۸ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری و عملی

پیشنیاز: تجزیه و ترکیب (۲)

هدف: ایجاد توانایی جهت درک و فهم متون ادبی

سر فصل درس:

منتخبی از:

- ۱ < خطب از اسلام
- ۲ < اشعار معلقات سبع
- ۳ < خطب نهج البلاغه
- ۴ < کتب ادبی - سید رضی و سید مرتضی
- ۵ < البیان والتبیین از جاحظ
- ۶ < الحيوان از جاحظ
- ۷ < رسائل ابی تمام والبحتری

علوم بلاغت (۱)

کد درس (۱۷ - ۱)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: نحو (۵)

هدف: آگاهی به وجوه و اسرار فصاحت و بلاغت قرآن کریم

سر فصل درس:

◀ مباحث علم معانی

منابع اصلی:

۱- جواهر البلاغه - احمد هاشمی ۲- البلاغة الواضحة - علی الجارم ۳- علوم بلاغت واعجاز قرآن - دکتر نصیریان

منابع فرعی:

۱- معالم البلاغة - رجائی ۲- مختصر المعانی - تفتازانی ۳- معانی و بیان - غلامحسین آهنی ۴- در قلمرو بلاغت - دکتر محمد علوی مقدم

علوم بلاغت (۲)

کد درس (۱۷-۲)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: علوم بلاغت (۱)

هدف: آگاهی به وجوه و اسرار بلاغت قرآن کریم

سر فصل درس:

◀ مباحث بیان و بدیع

منابع اصلی:

۱- البلاغة الواضحة ۲- جواهر البلاغة

منابع فرعی:

۱- مطول - تفتازانی ۲- علوم بلاغت و اعجاز قرآن - دکتر نصیریان ۳- معانی و بیان - غلامحسین آهنی ۴- در قلمرو بلاغت - دکتر محمد علوی مقدم ۵- اسرار بلاغت - دکتر جرجانی ۶- دلائل الاعجاز - دکتر جرجانی

عقاید اسلام (۱)

کد درس (۱۸ - ۱)
ساعت تدریس: (۲۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با اصول عقاید به روش استدلالی

سر فصل درس:

◀ خدا شناسی

الف - براهین اثبات وجود خدا

ب - ربوبیت والوهیت

ج - توحید و مراتب آن

د - عدل الهی

◀ معاد

الف - ادله اثبات معاد

ب - ماهیت مرگ

ج - عالم برزخ

د - قیامت

منابع اصلی:

۱ - آموزش عقاید - استاد محمد تقی مصباح یزدی ۲ - مقدمه‌ای بر جهان بینی اسلامی - استاد شهید مرتضی مطهری

منابع فرعی:

۱ - مشاهد القيامة في القرآن - سید قطب ۲ - پیام قرآن (تفسیر نمونه موضوعی) ۳ - خدا در قرآن - دکتر سید محمد حسین بهشتی ۴ - معارف اسلامی - تهیه و تنظیم از معاونت اساتید نهاد رهبری در دانشگاه‌ها ۵ - عقاید الاسلام - علامه سید مرتضی عسکری ۶ - معاد شناسی - سید محمد حسین حسینی تهرانی ۷ - عدل الهی - استاد شهید مرتضی مطهری

عقاید اسلام (۲)

کد درس (۱۸ - ۲)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: عقاید اسلام (۱)

هدف: آشنایی با اصول عقاید به روش استدلالی

سر فصل درس:

- ◀ - نبوت
- الف - ضرورت بعثت انبیاء و نیاز به دین
- ب - بررسی اصطلاحات: نبی، رسول و امام در قرآن
- ◀ - وحدت دین و اختلاف شرایع
- ◀ - ویژگیهای پیامبران
- ◀ - ختم نبوت
- ◀ - امامت و وصایت
- ◀ - ضرورت امامت و رهبری
- ۱ ◀ وصی در اتم گذشته
- ۲ ◀ وصی در امت پیامبر اسلام
- ۳ ◀ صفات و ویژگیهای امام
- ۴ ◀ ملاک انتخاب امام و وصی
- ۵ ◀ اثبات وصایت دوازده امام
- ۶ ◀ نیابت از امام در عصر غیبت

منابع اصلی:

۱- آموزش عقاید - استاد محمد تقی مصباح یزدی ۲- وحی و نبوت - استاد شهید مرتضی مطهری

منابع فرعی:

۱- عقاید الاسلام من القرآن الکریم - علامه سید مرتضی عسکری ۲- امامت و رهبری - استاد شهید مرتضی مطهری ۳- معارف اسلامی - تهیه و تنظیم از معاونت اساتید نهاد رهبری در دانشگاه‌ها ۴- عقاید الشیعة الامامیة - شیخ محمد رضا مظفر ۵- معالم المدرستین، جلد اول - علامه سید مرتضی عسکری ۶- المراجعات - علامه سید شرف الدین

تجوید و آداب تلاوت قرآن

کد درس (۱۹)
ساعت تدریس: (۴۸ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری و عملی
پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با اصول و قواعد تلاوت صحیح قرآن

سرفصل درس:

- ۱ - تعریف علم تجوید
- ۲ - موضوع علم تجوید
- ۳ - نیاز به علم تجوید
- ۴ - مسائل علم تجوید
- ۱ - شناخت حروف و صفات و مخارج آن
- ۲ - احکام تنوین و نون ساکنه
- ۳ - وقف وابتدا
- ۴ - ترقیق و تفخیم
- ۵ - احکام مد و قصر

منابع اصلی:

۱- تجوید جامع - انتشارات سمت ۲- تجوید و آواشناسی - ستوده نیا ۳- حلیة القرآن - دکتر موسوی بلده

منابع فرعی:

۱- سرّ البیان فی علم القرآن - حسن بیگلری ۲- التجوید و آداب التلاوه - دکتر سید داود عطار
۳- قواعد وقف وابتدا - دکتر محمد کاظم شاکر ۴- تجوید - مجمع علمی اسلامی

منطق

كرد درس (٢٥)
ساعت تدريس: (٣٢ ساعة)

تعداد واحد: ٢

نوع واحد: نظري

پيشنياز: ندارد

هدف: آشنایی با مباحث علم منطق

سر فصل درس:

مباحث تصور و تصدیق، الفاظ، کلیات خمس، تعریف و أقسام آن، قضایا و أقسام آن، قیاس، اشکال اربعة، صناعات خمس

منابع اصلی:

١- منطق صوری - دکتر خوانساری ٢- تلخیص منطق مظفر

منابع فرعی:

١- المنطق - شیخ مظفر ٢- خلاصة المنطق - شیخ عبد الهادی فضلی

تاریخ اسلام (۱)

کد درس (۲۱-۱)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی دانشجویان با تاریخ صدر اسلام تا آخر عصر خلفاء سه گانه

سر فصل درس:

- ۱ < بررسی کلی وضع جهان در عصر بعثت
- ۲ < بررسی اجمالی از وضعیت جزیره العرب (به ویژه مکه)
- ۳ < بررسی اخبار و قراین مربوط به رویداد بعثت
- ۴ < بررسی زندگانی پیامبر (ص) از تولد تا بعثت
- ۵ < بررسی اخبار مربوط به آغاز بعثت و چگونگی آن
- ۶ < وضعیت اسلام و مسلمانان در مکه
 - ۱-۶ < دوره دعوت پنهانی
 - ۲-۶ < دوره دعوت علنی
- ۷ < هجرت پیامبر به مدینه
 - ۱-۷ < شرائط قبل از هجرت
 - ۲-۷ < زمینه سازی پیامبر (ص) برای هجرت
 - ۳-۷ < چگونگی هجرت
- ۸ < بررسی اجمالی وضع اجتماعی و فرهنگی شهر یثرب
- ۹ < پیمان های پیامبر (ص) در مدینه
- ۱۰ < غزوات و سرایا و تعداد هر یک
- ۱۱ < بررسی اهم غزوه ها و سرایا با تکیه بر علل رخداد و نتایج آنها
- ۱۲ < فتح مکه
- ۱۳ < حجة الوداع و غدیر خم
- ۱۴ < رحلت پیامبر (ص) و حوادث پیرامون آن
- ۱۵ < سقیفه و پیامدهای آن
- ۱۶ < بررسی وضعیت مسلمین در دوران خلفای سه گانه

منابع اصلی :

۱- تاریخ تحلیلی اسلام - دکتر علی اکبر حسنی ۲- تاریخ اسلام - رسول جعفریان

منابع فرعی :

۱- سیره ابن اسحاق ۲- سیره ابن هشام ۳- تاریخ یعقوبی ۴- تاریخ طبری ۵- الکامل فی التاریخ
۶- مروج الذهب - مسعودی ۷- تاریخ سیاسی اسلام - حسن ابراهیم حسن ۸- فروغ ابدیت - جعفر
سیحانی ۹- تاریخ تحلیلی اسلام - دکتر سید جعفر شهیدی ۱۰- القرآن الکریم وروایات المدرستین، جلد
اول - علامه سید مرتضی عسکری ۱۱- معالم المدرستین، جلد اول - علامه سید مرتضی عسکری
۱۲- سیره المصطفی - هاشم معروف حسنی

تاریخ اسلام (۲)

کد درس (۲۱-۲)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تاریخ اسلام (۱)

هدف: آشنایی با تاریخ زندگانی ائمه اطهار (ع) و وضعیت مسلمین در این دوران

سر فصل درس :

- دوران حکومت حضرت امیر (ع) با تکیه بر موضوعات ذیل :

۱ < بیعت مسلمانان با امام

۲ < کارگزاران حکومت علی (ع)

۳ < جنگهای حضرت علی (ع) با تکیه بر علل و نتایج

۴ < شهادت حضرت علی (ع) و بیعت با امام حسن (ع)

- بررسی صلح امام حسن (ع) و حوادث پیرامون آن

- شهادت امام حسن (ع)

- دوران بنی امیه شامل موضوعات ذیل :

۱ < ریشه تاریخی بنی امیه

۲ < خلفای بنی امیه به طور اجمال

۳ < وضعیت ائمه اطهار (ع) و شیعیان در آن دوران

- دوران بنی عباس شامل موضوعات ذیل :

۱ < نحوه شکل گیری و به حکومت رسیدن آنان

۲ < خلفای بنی عباس به طور اجمال

۳ < وضعیت ائمه اطهار (ع) و شیعیان در آن دوران

- وضعیت اسلام و مسلمانان در عصر غیبت

الف - غیبت صغری

ب - غیبت کبری

- گزارش مختصری از جغرافیای مناطق اسلامی و حکومت های آن

منابع اصلی :

۱ - سیره الائمة الاثنا عشر - هاشم معروف حسنی ۲ - ائمتنا - عادل الادیب (ترجمه اسدالله

مبشرى تحت عنوان پيشوايان ما ۳- حیات فکری و سياسى امامان شيعه - رسول جعفریان ۴- تاريخ سياسى اسلام (تا پايان قرن اول) - حسن ابراهيم حسن

منابع شرعى :

۱- تاريخ الخلفاء - سيوطى ۲- الدولة الامويه - خضرى بك ۳- الدولة العباسيه - خضرى بك
۴- سيرة الائمة الاثنا عشر - هاشم معروف حسنى ۵- الارشاد - شيخ مفيد ۶- اعلام الورى - شيخ طبرسى
۷- مروج الذهب - مسعودى ۸- تاريخ طبرى

روش تحقیق

کد درس (۲۲)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی نظری و عملی با منابع و روش تحقیق در علوم اسلامی (به ویژه علوم قرآن و حدیث)

سر فصل درس:

- ◀ تعریف تحقیق و اهمیت و انواع و مراحل آن
- ◀ تعریف روش تحقیق و روش تحقیق کتابخانه‌ای
- ◀ تعریف طراحی تحقیق و بیان مراحل آن
- ◀ شیوه گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای (آشنایی با کتابخانه، روش مطالعه منابع، شیوه یادداشت برداری و تنظیم آنها)
- ◀ روش اندیشه ورزی بر روی اطلاعات (تصحیح، ترجمه، شرح، تفسیر استنباط، نقد، تعریف، تحلیل، مقایسه، تبیین و استنتاج)
- ◀ شیوه نگارش مطالب (تنظیم مندرجات، اصول چک‌نویسی و بازبینی و پاک‌نویسی، قواعد املاء، اصول انشاء، اصول نشانه گذاری، شیوه ضبط کلمات، طرز نوشتن اعلام و ارقام، شیوه ارجاع دهی، روش کتابنامه سازی، شیوه شماره گذاری، روش صفحه آرایی، شیوه ویرایش، روش چکیده نویسی، شیوه مقاله نویسی)

منبع اصلی:

روش تحقیق کتابخانه‌ای - دکتر جعفر نکونام

منابع فرعی:

روش تحقیق - دکتر قائمی، روش تحقیق - دهنوی، روش تحقیق و مرجع شناسی - دکتر ستوده، راهنمای پژوهش - محدثی، شیوه نامه دانشنامه جهان اسلام، غلط نویسیم - ابوالحسن نجفی.

زبان تخصصی (۱)

کد درس (۲۳ - ۱)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: زبان عمومی

هدف: آشنایی دانشجویان با زبان انگلیسی جهت استفاده از آن در متون تخصصی

سرفصل درس:

◀ فرازهایی از ترجمه انگلیسی کتاب «قرآن در اسلام» (علامه طباطبائی) از دکتر سید حسین نصر

زبان تخصصی (۲)

کد درس (۲۳ - ۲)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: زبان تخصصی (۱)

هدف: آشنایی دانشجویان با زبان انگلیسی جهت استفاده از آن در متون تخصصی

سر فصل درس:

◀ فرازهایی از کتاب «شیعه در اسلام» علامه طباطبائی با ترجمه دکتر سید حسین نصر و کتاب
درسهائی از اصول الدین (Roots of Religion) از مؤسسه در راه حق

زبان تخصصی (۳)

کد درس (۲۳-۳)
ساعت تدریس: (۲۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: زبان تخصصی (۲)

هدف: آشنایی دانشجویان با زبان انگلیسی جهت استفاده از آن در متون تخصصی

سر فصل درس:

◀ انتخاب فرازهایی از مقالات (اسلام و ایران) از دائرة المعارف اسلامی

مبای‌ی اصول فقه

کد درس (۲۴)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: منطق

هدف: آشنایی با علم اصول و مسائل آن

سر فصل درس:

الف - کلیات

- ۱ < تعریف علم اصول
- ۲ < موضوع علم اصول
- ۳ < نیاز به علم اصول

ب - مباحث الفاظ مشتمل بر:

- ۱ < وضع واقسام آن
- ۲ < ترادف و اشتراک
- ۳ < اصول لفظی
- ۴ < استعمال لفظ در بیشتر از یک معنی
- ۵ < حقیقت شرعی
- ۶ < مباحث عقلی مشتمل بر

الف - مستقلات عقلی ب - غیر مستقلات عقلی

- ۷ < اصول عملیه (براءت، استصحاب، احتیاط، تخییر)

منابع اصلی:

۱- اصول الاستنباط - علی نقی الحیدری ۲- مبای‌ی فقه و اصول - دکتر علیرضا فیض

منابع فرعی:

۱- اصول الفقه - شیخ مظفر ۲- دروس فی علم الاصول (حلقات) شهید صدر ۳- اصول استنباط (چاپ انتشارات دانشگاه تهران)

مبایه فقه

كد درس (۲۵)
ساعت تدريس : (۳۲ ساعت)

تعداد واحد : ۲
نوع واحد : نظري
پيشنياز : مبایه اصول فقه

هدف : آشنایی با اصطلاحات، مبانی و منابع فقه

سر فصل درس :

- ◀ تعريف فقه
- ◀ حکم شرعی (تکلیفی و وضعی)
- ◀ موضوع علم فقه
- ◀ نیاز به علم فقه
- ◀ اجتهاد و تقلید
- ◀ تاریخ اجمالی فقه و فقها
- ◀ سبک نگارش موسوعات فقهی
- ◀ معرفی اجمالی ابواب فقه
- ◀ مصادر تشریح در فقه مذاهب
- ◀ آشنایی اجمالی با قواعد فقهی
- ◀ معرفی اهم کتب فقهی و رساله‌های مراجع تقلید

منابع درس :

- ۱- الفقه والفقهاء ۲- ادوار فقه - دكتور محمود شهابی ۳- مبایه فقه و اصول - دكتور فیض ۴- تاریخ فقه و فقها - دكتور کرچی

آشنایی با کلیات علوم اسلامی (کلام، فلسفه، عرفان)

کد درس (۲۶)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با اصول و مبادی کلام، فلسفه و عرفان

سرفصل درس:

الف - کلام

- ◀ تعریف علم کلام
- ◀ تاریخچه پیدایش علم کلام
- ◀ مذاهب و فرق کلامی
- ◀ کلام جدید و مسائل آن

ب - فلسفه

- ◀ تعریف فلسفه
- ◀ موضوع فلسفه
- ◀ مسائل علم فلسفه
- ◀ فرق بین فلسفه و کلام
- ◀ مشربهای فلسفه اسلامی (مثناء، اشراق، حکمت متعالیه)
- ◀ فلسفه غرب و تفاوت آن با فلسفه اسلامی

ج - عرفان و تصوف

- ◀ تعریف عرفان و تصوف
- ◀ موضوع عرفان
- ◀ انواع عرفان (نظری و عملی)
- ◀ مسائل عرفانی
- ◀ فرق عرفان و فلسفه
- ◀ فرق عرفان و تصوف
- ◀ تاریخچه مختصر عرفان و عرفا
- ◀ معرفی اجمالی فرق متصوفه و مکاتب عرفانی
- ◀ معرفی اهم منابع علم کلام، فلسفه و عرفان

منابع درس:

- ۱ - آشنایی با علوم اسلامی - شهید مرتضی مطهری (بخشهای کلام فلسفه و عرفان) ۲ - عارف و صوفی چه می گوید - میرزا جواد تهرانی ۳ - تحفة الاخيار - محمد طاهر قمی ۴ - المدخل الى الفلسفة الاسلامیة

آشنائی با ادیان بزرگ و کتب آنها

کد درس (۲۷)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با ادیان بزرگ جهان و کتب آنها

سرشمیل درس:

- ◀ پیدایش ادیان
- ◀ ادیان ملت‌های کهن (مصر، بین‌النهرین، آریائی‌ان، فینیقیون، اکدیون، سومریون، بابلیون)
- ◀ ادیان موجود
 - ۱- اسلام
 - ۲- مسیحیت
 - ۳- یهودیت
 - ۴- هندویی
 - ۵- بودایی
 - ۶- زرتشتی

منابع درس:

- ۱- تاریخ جامع ادیان - جان ناس ۲- ادیان زنده جهان - عبد الرحیم گواهی ۳- تاریخ ادیان در قرآن ۴- خلاصه ادیان - محمد جواد مشکور ۵- کتاب مختصر ادیان - فیلب شاله

ج - دروس تخصصی

اعراب قرآن (۱)

کد درس (۲۸ - ۱)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تجزیه و ترکیب (۲)

هدف: شناخت نقش مفردات و جمل آیات قرآن کریم

سرفصل درس:

◀ منتخبی از سوره‌های جزء سی‌ام قرآن کریم به انتخاب استاد

منبع اصلی:

- اعراب ثلاثین سوره - ابن خالویه

منابع فرعی:

۱ - املاء ما من به الرحمن من وجوه الاعراب والقراءات - ابو البقاء عکبری ۲ - اعراب القرآن الکریم
و بیانه - محی الدین درویش ۳ - الجدول فی اعراب القرآن و صرفه و بیانه - محمود صافی ۴ - اعراب القرآن
- الطنطاوی ۵ - فروغی از قرآن (تجزیه و ترکیب جزء سی‌ام) - افراسیابی جزء سیم

اعراب قرآن (۲)

کد درس (۲۸-۲)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: اعراب قرآن (۱)

هدف: بررسی اعراب مشکل در آیات قرآن

سرفصل درس:

◀ منتخبی از آیات و سوره قرآن کریم که اعراب آنها از نظر نحویین مورد اختلاف است

منابع اصلی:

۱- مشکل اعراب القرآن - مکی بن ابی طالب ۲- بخش اعراب تفسیر مجمع البیان - طبرسی
۳- التبیان فی اعراب القرآن - ابو البقاء عکبری

منابع فرعی:

۱- البحر المحيط - ابو حیان اندلسی ۲- اعراب القرآن - زجاج ۳- الجدول فی اعراب القرآن
و صرفه و بیانه - محمود صافی ۴- اعراب القرآن الکریم و بیانه - محی الدین درویش ۵- الاتقان، نوع
جهل و یکم - جلال الدین سیوطی ۶- کشاف - زمخشری

تاریخ قرآن

کد درس (۲۹)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با تاریخ نزول، نگارش و تدوین قرآن کریم

سرفصل درس:

- ◀ آغاز نزول قرآن و رابطه آن با بعثت
- ◀ فترت وحی
- ◀ نگارش قرآن و کتاب وحی
- ◀ جمع و تدوین قرآن در دوره‌های مختلف
 - ۱- در عهد پیامبر (ص)
 - ۲- در دوران خلفا
 - الف - جمع علی (ع)
 - ب - جمع خلفا
 - ج - توحید مصاحف
- ◀ تقسیمات و اجزاء قرآن: آیه، سوره و اسماء آن، حزب، جزء
- ۳- رسم الخط قرآن و تغییرات آن
- ۴- نقطه گذاری و اعراب گذاری قرآن کریم
- ۵- اختلاف قراءات و قراء سبعة
- ۶- گزارشی از تاریخ ترجمه قرآن

منابع اصلی:

- ۱- پژوهشی در تاریخ قرآن کریم - دکتر سید محمد باقر حجتی ۲- تاریخ قرآن - آیت الله معرفت
- ۳- تاریخ قرآن - دکتر رامیار

منابع فرعی:

- ۱- تاریخ قرآن - ابو عبد الله زنجانی ۲- تاریخ قرآن - عبد الصبور شاهین ۳- القرآن الکریم و روایات المدرستین، ج ۱ - علامه سید مرتضی عسکری ۴- تاریخ القرآن و غرائب رسمه - ابن طاهر کردی
- ۵- تدوین القرآن - علی کورانی ۶- رسم المصحف (دراسة لغویة تاریخیة) غانم قدوری ۷- رسم المصحف العثماني و اوهام المستشرقین - عبد الفتاح اسماعیل شلبی ۸- مقاله مقدمه‌ای بر تاریخ اختلاف قرائت قرآن - در مجله مقالات و بررسیها شماره: ۶۴

تاریخ تفسیر

کد درس (۳۰)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با تفاسیر و مفسران در دوره‌های مختلف

سرفصل درس:

- ◀ تفسیر در زمان پیامبر (ص)
- ◀ تفسیر در عصر صحابه
- ◀ تفسیر در عصر تابعین
- ◀ پیدایش مدارس مختلف تفسیر
- ◀ ورود اسرائیلیات به حوزه تفسیر
- ◀ ادوار تدوین

الف - تدوین تفاسیر مأثور و معرفی مجموعه‌های تفسیر اثری

۱- شیعه ۲- اهل سنت

ب - پیدایش تفاسیر غیر اثری و سیر تحول آنها

◀ معرفی اجمالی از اهم تفاسیر و مفسران غیر اثری

منابع اصلی:

۱- التفسیر والمفسرون - محمد حسین ذهبی ۲- التفسیر والمفسرون - آیت الله معرفت ۳- التفسیر نشأته و تطوره

منابع فرعی:

۱- آشنایی با تفاسیر قرآن مجید و مفسران - رضا استادی ۲- المفسرون حیاتهم و منهجهم - سید محمد علی ابازی ۳- تاریخ تفسیر - عبد الوهاب طالقانی ۴- هزار سال تفسیر فارسی (سیری در متون کهنی تفسیری پارسی) - دکتر سید حسن سادات ناصری و منوچهر دانش پژوه

اصول و مقدمات تفسیر

کد درس (۳۱)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با علوم و مقدمات ضروری جهت تفسیر قرآن

سرشمیل درس:

الف - بررسی علوم مؤثر در تفسیر

- ◁ ارتباط علوم ذیل با تفسیر و بیان نمونه‌هایی از آن
- ◁ لغت و اشتقاق
- ◁ صرف و نحو
- ◁ معانی، بیان و بدیع
- ◁ فقه و اصول
- ◁ عقاید و کلام
- ◁ اسباب نزول
- ◁ حدیث و سنت

ب - تبیین اصول و اصطلاحات مؤثر در تفسیر

- ◁ ناسخ و منسوخ
- ◁ محکم و متشابه
- ◁ عام و خاص
- ◁ مطلق و مقید
- ◁ مجمل و مبین
- ◁ اصل سیاق
- ◁ اقسام لفظ (ظاهر - نصّ - مؤول)
- ◁ مفهوم و منطوق

منابع درس:

جزوه درسی استاد با تکیه بر منابع ذیل:

- ۱- اصول التفسیر وقواعدہ - عبد الرحمن العک ۲ - الاتقان - سیوطی (نوعهای ۳۸، ۵۹، ۷۷، ۷۸)،
- ۳- مقدمه اصول تفسیر - ابن تیمیہ ۴ - مقدمات تفاسیر مهم (مجمع البیان و قرطبی و غیره) ۵ - جلد اول تفسیر تسنیم - آیت الله جوادی آملی ۶ - بحوث فی اصول التفسیر - محمد الصباغ ۷ - قانون تفسیر - سید علی کمالی دزفولی ۸ - المدخل الی التفسیر - عبد الحمید بن محمد حجرابه ۹ - التیسیر فی قواعد علم التفسیر - محمد سلیمان کافجی

شیوه های تفسیری

کد درس (۳۲)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول و مقدمات تفسیر، و تاریخ تفسیر

هدف: آشنایی با سبک‌ها و روش‌های تفسیری

سرفصل درس:

◁ معرفی تفسیر اثری و منابع آن

◁ تفسیر غیر اثری

الف - تفسیر شیعه

ب - تفسیر معتزله

ج - تفسیر اشاعره

د - تفسیر سلفیه

ه - تفسیر باطنیه

و - تفسیر صوفیه و عرفا

ز - تفسیر فلاسفه

◁ تفسیر مذاهب فقهی (آیات الاحکام)

◁ تفسیر ادبی

◁ تفسیر علمی

منابع درس:

جزوه درسی استاد با تکیه بر منابع ذیل:

- ۱- التفسیر والمفسرون - محمد حسین ذهبی ۲- التفسیر والمفسرون - آیت الله معرفت ۳- روشهای تأویل قرآن - دکتر محمد کاظم شاکر ۴- مبانی و روشهای تفسیری قرآن - عباسعلی عمید زنجانی
- ۵- شناخت نامه تفاسیر - محمد علی ایازی ۶- درآمدی بر تفسیر علمی قرآن - محمد علی رضایی
- اصفهان ۷- التفسیر العلمی للقرآن فی المیزان - احمد عمر ابو حجر ۸- المنهج البیانی فی تفسیر القرآن الکریم - دکتر کامل علی سعفان

تاریخ حدیث (۱)

کد درس (۳۳)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با حدیث شیعه و جریان آن در تاریخ

سرفصل درس:

- ◀ مباحث مقدماتی
- الف - تعریف اصطلاحات
- ب - حدیث در عصر پیامبر (ص)
- ◀ سنت و حدیث قدسی
- ◀ حدیث، اثر، خیر، روایت
- ◀ مصادر حدیث شیعه (چهارده معصوم)
- ◀ بررسی اجمالی حدیث شیعه در قرن اول
- ◀ آشنایی با اصل، کتاب
- ◀ اصول اربعه
- ◀ بررسی وضعیت حدیث در عصر صادقین
- ◀ مراجع و مشایخ حدیث شیعه
- الف - اصحاب اجماع
- ب - بزرگان محدثان تا قبل از کلینی
- ج - محمدون سه گانه اول (شناسایی اجمالی کتب اربعه)
- د - محمدون سه گانه دوم (شناسایی اجمالی کتب حدیثی در دوره متاخرین)
- هـ - حدیث در دوره معاصر

منابع اصلی:

۱- تاریخ عمومی حدیث (بخش حدیث شیعه) - دکتر مجید معارف ۲- تاریخ حدیث - کاظم

مدیر شانچی

منابع فرعی:

۱- مقدمه معجم بحار الانوار - محمد علی مهدوی راد و احمد عابدی ۲- معالم المدرستین، جزء سوم
- علامه سید مرتضی عسکری ۳- پژوهشی در علم الحدیث - دکتر ناد علی عاشوری ۴- علم الحدیث
و نقش آن در تهذیب احادیث - زین العابدین قربانی

تاریخ حدیث (۲)

کد درس (۳۴)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با حدیث اهل سنت و جریان آن در تاریخ

سرفصل درس:

- ◀ حدیث نبوی و برخورد خلفای سه گانه با آن
- ◀ پدیده منع نگارش حدیث (ادله و توجیهاات)
- ◀ نقل حدیث بین منع و جواز
- ◀ بررسی وضعیت حدیث در دوره بنی امیه
- ◀ عمر بن عبد العزیز و فرمان نگارش حدیث
- ◀ تدوین حدیث در دوره بنی عباس
- ◀ مراجع و مشایخ حدیث مکتب خلفا
- الف - محدثان بزرگ قبل از صحاح ست
- ب - صاحبان صحاح ست
- ج - محدثان بعد از صحاح ست
- د - حدیث و محدثان در دوره معاصر

منابع فرعی:

۱ - تاریخ عمومی حدیث (بخش اهل سنت) - دکتر مجید معارف ۲ - تاریخ حدیث - کاظم مدیرشانه چی

منابع فرعی:

۱ - الحدیث والمحدثون - محمد محمد ابو زهو ۲ - تاریخ السنه قبل التدوین - محمد عجاج الخطیب ۳ - تاریخ الحدیث النبوی مصطلحه، بلاغته و کتبه - محمد الصباغ

درایة الحدیث

کد درس (۳۵)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تاریخ حدیث (۱) و (۲)

هدف: آشنایی با اصطلاحات علوم حدیث

سرفصل درس:

مباحث مقدماتی شامل:

الف - معرفی علوم حدیثی

ب - اصطلاح درایة الحدیث وواژه‌های مترادف آن (مصطلح الحدیث، اصول الحدیث و...)

◁ تقسیم حدیث به متواتر و واحد

◁ اقسام متواتر (لفظی، معنوی، اجمالی)

◁ خبر واحد و اقسام آن

◁ حدیث صحیح از دیدگاه اهل سنت

◁ حدیث صحیح از دیدگاه متقدمین شیعه

◁ حدیث صحیح از دیدگاه متأخرین شیعه

◁ حدیث حسن در تعاریف فریقین

◁ حدیث موثق

◁ حدیث ضعیف و اقسام آن

◁ اصطلاحات مشترک در حدیث

◁ تحمل حدیث و طرق آن

◁ شرایط راوی

◁ آشنایی با علم رجال

الف - شناسایی اهم کتب رجالی فریقین

ب - جرح و تعدیل و اصطلاحات آن

ج - اصطلاحات مربوط به محدثان

د - اصطلاحات مربوط به کتب حدیثی

منابع درس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:

۱ - علم الحدیث و روایة الحدیث - مدیر کاظم شانچی ۲ - علوم الحدیث و مصطلحه - صبحی

الصالح ۳ - درایة الحدیث - شهید ثانی ۴ - درایت، روایت - سید محمد امین ۵ - تیسیر مصطلح الحدیث -

دکتر محمود طحان ۶ - مباحث فی علوم الحدیث - مناح القطان

فقه الحدیث (۱)

کد درس (۳۶)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: درایة الحدیث

هدف: آشنایی با فهم صحیح حدیث

سرشمیل درس:

الف - مباحث مقدماتی شامل کلیاتی درباره:

- ◁ اهمیت فهم حدیث
- ◁ اقسام حدیث از جهت مدلول
- ◁ نقل به معنی در حدیث
- ◁ تعارض در حدیث و روشهای حل آن

ب - بررسی نمونه‌های از احادیث فریقین در موضوعات ذیل

- ۱ ◁ فضائل و خواص قرآن
- ۲ ◁ روایات تفسیر به رأی
- ۳ ◁ روایات تفسیری فریقین
- ۴ ◁ روایات اسباب نزول

منابع درس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:

- ۱- ابواب مربوط به فضائل القرآن، یا (کتاب القرآن) از جوامع حدیثی ۲- کتب اسباب النزول
- ۳- منتخبی از روایات تفسیری از تفاسیر اثری فریقین ۴- معانی الاخبار - شیخ صدوق ۵- تلخیص مقباس الهدایة (مقاله فقه الحدیث - استاد غفاری)

فقه الحدیث (۲)

کد درس (۳۷)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: فقه الحدیث (۱)

هدف: آشنایی با فهم صحیح حدیث

سرفصل درس:

بررسی نمونه‌هایی از احادیث فریقین در موضوعات ذیل:

الف - اعتقادات، از جمله:

◀ توحید

◀ نبوت

◀ امامت و وصایت

ب - احکام، از جمله:

◀ صلاة

◀ امر به معروف و نهی از منکر

منابع درس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:

- ۱- کتب اربعه و شروح آن (به ویژه کافی، استبصار و مرآة العقول) ۲- صحاح ست و شروح آن
- ۳- عانی الاخبار - شیخ صدوق ۴- مشکل الآثار - طحاوی ۵- اعتقادات - شیخ صدوق ۶- تصحیح الاعتقاد - شیخ مفید ۷- علل الشرایع - شیخ صدوق

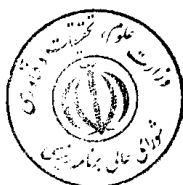
جوامع حدیثی

کد درس (۳۸)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تاریخ حدیث (۱) و (۲)

هدف: آشنایی اجمالی با جوامع حدیثی فریقین و ویژگیهای آنها

سرفصل درس:

الف - کتب حدیثی اهل سنت

- ◀ اقسام کتب حدیثی (مسند، جامع، مصنف، سنن، زوائد، اطراف، مستخرج، جزء، آمالی)
 - ◀ صحاح ست و مشخصات هر یک
 - ◀ معرفی اهم شروح صحاح
 - ◀ جوامع حدیثی متأخرین از جمله (جمع الجوامع سیوطی، کنز العمال، التاج الجامع للاصول، ...)
- ب - کتب حدیثی شیعه
- ◀ نهج البلاغه و صحیفه سجادیه
 - ◀ کتب اربعه و ممیزات آنها
 - ◀ اهم شروح کتب اربعه
 - ◀ جوامع حدیثی متأخرین از جمله: (وسائل الشیعه، وافى، بحار الانوار)
 - ◀ جوامع حدیثی معاصرین از جمله: (جامع احادیث الشیعه - میزان الحکمة - الحیة - آثار الصادقین - مستدرک الوسائل - سفینه البحار)

منابع درس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:

- ۱- تاریخ عمومی حدیث - دکتر مجید معارف ۲- پژوهشی درباره تاریخ شیعه - دکتر مجید معارف ۳- مسند نویسی در تاریخ حدیث - دکتر سید کاظم طباطبائی ۴- الرسالة المستطرفة - محمد جعفر الکتانی ۵- الحدیث والمحدثون - محمد محمد ابو زهو ۶- مقدمه معجم بحار الانوار (چاپ دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم) محمد علی مهدوی راد و احمد عابدی ۷- الحدیث النبوی، مصطلحه، بلاغته و کتبه - محمد الصباغ

مفردات قرآن

کد درس (۳۹)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با فرهنگ نامه‌های قرآنی و بررسی برخی از لغات مشکل قرآن

سرفصل درس:

الف - معرفی اهم منابع لغوی و نحوه استفاده از آن

۱ < کتب لغت عربی مانند: العين، معجم مقاییس اللغة، جمهرة اللغة، تهذیب اللغة، القاموس المحيط، الصحاح، لسان العرب، المعجم الوسيط، فروق اللغة.

۲ < کتب لغت قرآن مانند: الوجوه والنظائر از ابو هلال عسکری، مفردات راغب، مجمع البحرین - طریحی، التحقیق فی کلمات القرآن الکریم - حسن مصطفوی، قاموس قرآن علی اکبر قرشی،

مباحث لغوی تفسیر مجمع البیان

ب - انواع مباحث لغوی در قرآن و بررسی نمونه‌هایی از هریک، مانند:

۱ < معرّبات در قرآن

۲ < لغات قبایل در قرآن

۳ < غریب قرآن

۴ < وجوه و نظائر

۵ < حروف و ادوات

منابع درس:

جزوه استاد با استفاده از منابع ذیل:

۱ - معجم المعاجم ۲ - معجم الفاظ القرآن الکریم - مجمع اللغة مصر ۳ - الاتقان - نوع‌های ۳۶ و ۴۰

۴ - وجوه قرآن - تفلّیسی ۵ - معانی حروف با شواهدی از قرآن و حدیث - دکتر سید محمد رادمثنش

علوم قرآن (۱)

کد درس (۴۰)
ساعت تدریس: (۲۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مباحثی از علوم قرآنی

سرفصل درس:

- ◀ تعریف علوم قرآنی
- ◀ مباحث علوم قرآنی و شاخه‌های آن
- ◀ معرفی اهم منابع علوم قرآنی
- ۱- منابع شیعه (مقدمات تفاسیر - البیان آیت الله خوئی، التمهید آیت الله محمد هادی معرفت)
- ۲- منابع اهل سنت (البرهان زرکشی، الاتقان سیوطی، مناهل العرفان)
- بررسی مباحثی از علوم قرآنی به شرح ذیل:
- الف - وحی، شامل:
 - ۱ ◀ معنی لغوی واصطلاحی
 - ۲ ◀ اقسام وحی
 - ۳ ◀ کیفیت وحی بر پیامبران
- ب - اسباب نزول
 - ۱ ◀ معانی لغوی واصطلاحی سبب نزول
 - ۲ ◀ تقسیم قرآن از جهت دارا بودن سبب نزول
 - ۳ ◀ فواید شناخت علم اسباب نزول
 - ۴ ◀ عموم لفظ و خصوص سبب و بررسی میزان اعتبار هر یک
 - ۵ ◀ بررسی تعدد اسباب و وحدت نازل و بالعکس

منابع درس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:

- ۱- التمهید فی علوم القرآن - آیت الله محمد هادی معرفت ۲- اسباب النزول - واحدی ۳- مناهل العرفان فی علوم القرآن - عبد العظیم رزقانی ۴- دانشنامه قرآن و قرآن پژوهی (مدخل علوم قرآن) - بهاء الدین خرمشاهی ۵- المدخل فی علوم القرآن - محمد ابو شهبه ۶- مباحث فی علوم القرآن - صبحی صالح ۷- الاتقان - سیوطی، نوع نهم ۸- لباب النقول فی اسباب النزول - سیوطی ۹- البرهان - زرکشی ۱۰- علوم قرآن و فهرست منابع - دکتر عبد الوهاب طالقانی ۱۱- اسباب النزول عن الصحابة والمفسرين - عبد الفتاح قاضی ۱۲- الصحيح المسند فی اسباب النزول - ابو عبد الرحمن الرادعی

علوم قرآن (۲)

کد درس (۴۱)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: علوم قرآن (۱)

هدف: آشنایی با مباحث علوم قرآنی

سرفصل درس:

بررسی اجمالی روشهای بیان در قرآن با تکیه بر موضوعات ذیل:

- ◁ قصه در قرآن
- ◁ مثل در قرآن
- ◁ جدل و استدلال در قرآن
- ◁ سوگندهای قرآن
- ◁ انواع خطاب در قرآن
- ◁ مفهوم و منطوق
- ◁ تقدیم و تأخیر
- ◁ تکرار در قرآن

منابع درس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:

- ۱- الاتقان نوع های ۱۱، ۴۴، ۵۰، ۵۱، ۶۶، ۶۷ و ۶۸
- ۲- قصص الانبیاء - عبد الوهاب النجار
- ۳- القصص القرآنی مفهومه و منطوقه - عبد الکریم الخطیب
- ۴- امثال قرآن - علی اصغر حکمت
- ۵- البرهان - زرکشی
- ۶- امثال القرآن - عبد الرحمن حسن حبنکه الميدانی
- ۷- دانشنامه قرآن و قرآن پژوهی (مدخل های امثال، اقسام، جدل، قصه)
- ۸- القصص القرآنی - عماد زهیر حافظ
- ۹- القصص القرآنی - دکتر فضل حسن عباس
- ۱۰- اسالیب البیان فی القرآن - سید جعفر حسینی
- ۱۱- التبیان فی أقسام القرآن - ابن القیم الجوزیه
- ۱۲- الفوائد المشوقة الی علوم القرآن و علم البیان - ابن القیم الجوزیه

علوم قرآن (۳)

کد درس (۴۲)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: علوم قرآنی (۱)

هدف: آشنایی با مباحثی از علوم قرآنی

سرفصل درس:

بررسی اجمالی مباحث ذیل:

- ◁ ناسخ و منسوخ
- ◁ عام و خاص
- ◁ مطلق و مقید
- ◁ مجمل و مبین

منابع درس:

جزوه استاد یا تکیه بر منابع ذیل:

- ۱- البیان - آیت الله خوئی ۲- الناسخ و المنسوخ - ابو بکر النحاس ۳- الاتقان - سیوطی
- نوع های ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۹ - التمهید، جلد دوم - آیت الله محمد هادی معرفت ۵- مناهل العرفان -
- عبد العظیم زرقانی ۶- الناسخ و المنسوخ بین الایثبات والنفی - عبد المتعال الجبری ۷- النسخ فی القرآن
- الکریم - دکتر مصطفی زید ۸- مباحث فی علوم القرآن - صبحی صالح ۹- مباحث مطلق و مقید عام
- وخاص، مجمل و مبین از کتب اصول فقه ۱۰- الناسخ و المنسوخ فی القرآن الکریم - ابن العربی المالکی

علوم قرآن (۴)

کد درس (۴۳)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: علوم قرآنی (۱)

هدف: آشنایی با مباحث از علوم قرآنی

سرفصل درس:

بررسی اجمالی موضوعات ذیل:

- ◁ محکم و متشابه
- ◁ تأویل
- ◁ مجازات قرآن
- ◁ آیات مشتبهات
- ◁ مبهمات قرآن

منابع درس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:

- ۱- الاتقان سیوطی نوع‌های ۴۳، ۵۲، ۶۳، ۷۰ ۲- متشابه القرآن ومختلفه - ابن شهر آشوب
- ۳- تفاسیر قرآن، بویژه المیزان، ذیل آیه هفتم سوره آل عمران ۴- اضاء علی متشابهات القرآن - خلیل یاسین
- ۵- متشابه القرآن - قاضی عبد الجبار ۶- مجازات القرآن - سید رضی ۷- درة التنزیل وغرة التأویل - خطیب اسکافی
- ۸- متشابه القرآن - ملاصدرا ۹- التمهید، آیت الله معرفت - بحث محکم ومتشابه (جلد دوم) ۱۰- دانشنامه قرآن وقرآن پژوهی (مدخل محکم ومتشابه، مبهمات، مجاز) ۱۱- مجاز القرآن - معمر بن مثنی ۱۲- قرآن در اسلام - علامه طباطبائی ۱۳- محکم ومتشابه - دکتر نقیثی

علوم قرآن (۵)

کد درس (۴۴)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: علوم قرآن (۱) و (۲) و (۳) و (۴)

هدف: آشنایی با برخی از مباحث علوم قرآنی

سرفصل درس:

بررسی اجمالی موضوعات ذیل:

- ◀ اعجاز قرآن
- ◀ اختلاف ناپذیری قرآن
- ◀ وزن و نظم و فواصل آیات
- ◀ تناسب آیات و سوره

منابع درس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:

- ۱- الاتقان سیوطی نوع‌های ۴۸، ۵۹، ۶۲ و ۶۴
- ۲- التمهید - آیت الله معرفت ۳ - علوم قرآنی - آیت الله معرفت ۴ - البیان - آیت الله خوئی ۵ - مناهل العرفان - عبد العظیم زرقانی ۶ - تفسیر المیزان ذیل آیات تحدی ۷ - المعجزة الكبرى - محمد ابو زهره ۸ - اعجاز القرآن - ابو بکر باقلانی

تفسیر قرآن (۱)

کد درس (۴۵)
ساعت تدریس: (۶۴ ساعت)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول و مقدمات تفسیر قرآن

هدف: آشنایی با تفسیر قرآن کریم با گرایش تفسیر اثری

سرشمبل درس:

◀ سورة های: اقرأ، محمد، توحید، کوثر، نجم و پنج آیه اول سورة بقره

منابع درس:

جزوه استاد با استفاده از منابع ذیل:

- ۱- تفسیر طبری ۲- تفسیر القرآن العظیم - ابن کثیر ۳- الدر المنثور - سیوطی ۴- المـحرر الوجیز - ابن عطیة الاندلسی ۵- البرهان فی تفسیر القرآن - سید هاشم بحرانی ۶- تفسیر القمی ۷- تفسیر فرات کوفی ۸- تفسیر عیاشی ۹- تفسیر منسوب به امام حسن عسکری ۱۰- تفسیر المیزان (بحث های روائی) ۱۱- اضواء البیان فی ایضاح القرآن بالقرآن - شنفیظی ۱۲- التفسیر القرآنی للقرآن - عبد الکبریم الخطیب ۱۳- تفسیر نور الثقلین - حویزی ۱۴- التفسیر الحدیث - محمد عزة دروزه

تفسیر قرآن (۲)

کد درس (۴۶)
ساعت تدریس: (۶۴ ساعت)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول و مقدمات تفسیر قرآن

هدف: آشنایی با تفسیر قرآن کریم با گرایش فقهی

سرشمبل درس:

منتخبی از آیات الاحکام با تکیه بر منابع ذیل:

- ۱ < آیات الاحکام - حصاص
- ۲ < آیات الاحکام - ابن العربی المالکی
- ۳ < زیدة البیان - مقدس اردبیلی
- ۴ < کنز العرفان - فاضل مقداد
- ۵ < تفسیر شاهی - امیر ابو الفتح جرجانی عریشاهی
- ۶ < الجامع لاحکام القرآن - قرطبی
- ۷ < تفسیر المنیر - وهبة الزحیلی
- ۸ < فتح القدير - شوکانی (زیدی مذهب)
- ۹ < التحرير والتنوير - طاهر بن عاشور (مالکی مذهب)
- ۱۰ < احکام القرآن - شافعی
- ۱۱ < احکام القرآن - خزانلی
- ۱۲ < زاد المسیر - ابن الجوزی (حنبلی مذهب)
- ۱۳ < تفسیر جامع آیات الاحکام - زین العابدین قربانی

تفسیر قرآن (۳)

کد درس (۴۷)
ساعت تدریس: (۶۴ ساعت)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول و مقدمات تفسیر قرآن

هدف: آشنایی با تفسیر قرآن کریم با گرایشهای فلسفی، کلامی و عرفانی

سرشمبل درس:

منتخبی از سور از قرآن در تفاسیر و کتب ذیل:

- ◀ تفسیر ملاحظرا
- ◀ رسائل ابن سینا
- ◀ نوشته‌های شیخ اشراق سهروردی
- ◀ تفسیر محی الدین بن عربی
- ◀ تأویلات ملا عبد الرزاق کاشی
- ◀ بیان السعاده - ملا سلطان گنابادی
- ◀ غرائب القرآن - نیشابوری
- ◀ حقائق التفسیر - سلمی
- ◀ کشف الاسرار - میبدی
- ◀ مفاتیح الغیب - فخر رازی
- ◀ کشف - زمخشری
- ◀ تنزیه القرآن عن المطاعن - قاضی عبد الجبار
- ◀ النکت والعیون - ماوردی
- ◀ لطائف الاشارات - قشیری
- ◀ تفسیر کلامی قرآن - دکتر محمد حسین روحانی
- ◀ تأویلات نجمیه از نجم الدین دایه و علاء الدین سمنانی

تفسیر قرآن (۴)

کد درس (۴۸)
ساعت تدریس: (۶۴ ساعت)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول و مقدمات تفسیر قرآن

هدف: آشنایی با روش تفسیر موضوعی و نمونه‌هایی از آن

سرفصل درس:

الف - کلیاتی درباره تفسیر موضوعی شامل:

- ◁ تعریف تفسیر موضوعی
- ◁ سابقه تفسیر موضوعی
- ◁ تحول تفسیر موضوعی در عصر اخیر
- ◁ اهم کتب تفسیر موضوعی مانند (پیام قرآن - آیت الله مکارم شیرازی، مفاهیم قرآن - آیت الله جعفر سبحانی، تفسیر موضوعی - آیت الله جوادی آملی)

ب - بررسی چند موضوع به شرح ذیل:

- ◁ اخلاق و سیره پیامبر (ص)
- ◁ عصمت
- ◁ امامت
- ◁ علم غیب و حدود آن

منابع درس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:

- ۱ - المدخل الى التفسیر الموضوعی - ابطحي ۲ - مباحث في التفسیر الموضوعی - احمد جمال العمری ۳ - نگاهی به تفاسیر موضوعی معاصر (کيهان اندیشه شماره ۲۸) ۴ - التفسیر الموضوعی والفلسفة الاجتماعية في المدرسة القرآنية - شهيد صدر ۵ - روش شناسی تفسیر موضوعی - سيد هدايت الله جليلی ۶ - تفسیر موضوعی قرآن (عصمت أنبياء) - آيت الله معرفت ۷ - سيرة الرسول من القرآن الكريم - ابو شهبه ۸ - گامی به سوی تفسیر موضوعی قرآن - محمد غزالی، ترجمه علی اصغر محمدی ۹ - التفسیر الموضوعی بين النظرية والتطبيق - صلاح عبد الفتاح الخالدي

نهج البلاغه (۱)

کد درس (۴۹)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با نهج البلاغه و مسائل پیرامون آن

سرشمیل درس:

مباحثی درباره مؤلف نهج البلاغه شامل:

- ۱ < زندگی نامه
- ۲ < شخصیت علمی
- ۳ < انگیزه تألیف نهج البلاغه
- ۴ < روش سید رضی در انتخاب سخنان حضرت امیر المؤمنین علی (ع)

مباحثی پیرامون نهج البلاغه شامل:

- ۱ < ساختار نهج البلاغه و موضوعات آن
- ۲ < مستدرکات نهج البلاغه
- ۳ < شبهات و تشکیکات پیرامون نهج البلاغه و پاسخ‌های آن
- ۴ < بررسی اسناد و مدارک نهج البلاغه و گزارشی از آثار دانشمندان در این زمینه
- ۵ < فرهنگ‌ها، شروح و ترجمه‌ها

منابع درس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:

- ۱- سید رضی، مؤلف نهج البلاغه - علی دوانی ۲- سیری در نهج البلاغه - شهید مرتضی مطهری
- ۳- مدارک نهج البلاغه و اسانیده - سید عبد الزهراء الحسینی ۴- اسناد و مدارک نهج البلاغه - سید محمد مهدی جعفری ۴- استاد نهج البلاغه - امتیاز علی خان عرشی - ترجمه دکتر آیت الله زاده شیرازی
- ۵- مقدمه‌های شروح نهج البلاغه ۶- مجموعه آثار کنگره‌های بنیاد نهج البلاغه ۷- روش تحقیق در نهج البلاغه - محمد دشتی ۸- نهج البلاغه و گرد آورنده آن - مجموعه مقالات نهج البلاغه ۹- نهج البلاغه از کیست؟ محمد حسن آل یاسین، ترجمه علی دوانی ۱۰- دو مقاله درباره نهج البلاغه - دکتر سید جواد مصطفوی ۱۱- فرهنگ آفتاب - عبد المجید معاد یخواه

نهج البلاغه (۲)

کد درس (۵۰)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: نهج البلاغه (۱)

هدف: آشنایی با سخنان امیر المؤمنین (ع) در نهج البلاغه

سرفصل درس:

- ◀ منتخبی از خطبه‌ها، نامه‌ها و کلمات قصار مانند:
- ◀ خطبه متقین (همام)
- ◀ نامه امام علی (ع) به امام حسن (ع)
- ◀ نامه به مالک اشتر
- ◀ خطبه قاصعه
- ◀ موضوعات قرآنی در نهج البلاغه
- ◀ خطبه شقشقیه
- ◀ نامه امام علی (ع) به عثمان
- ◀ نامه‌های امام به معاویه

منابع درس:

- جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:
- ۱- شرح نهج البلاغه - ابن ابی الحدید ۲- شرح نهج البلاغه - ابن میثم بحرانی ۳- شرح نهج البلاغه - میرزا حبیب الله خوئی ۴- شرح نهج البلاغه - غلامه شوشتری ۵- شرح نهج البلاغه - علامه جعفری ۶- اوصاف پارسایان ۷- کاوش در نهج البلاغه - بنیاد نهج البلاغه

سبک‌های تلاوت و حفظ قرآن

کد درس (۵۱)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۱
نوع واحد: عملی
پیشنیاز: تجوید و آداب تلاوت

هدف: آشنایی با سبک‌های تلاوت قرآن کریم و روش حفظ آن

سرفصل درس:

- ◁ آشنایی با صوت و لحن قاریان مختلف و اجرای آن (به انتخاب استاد)
- ◁ حفظ قرآن
- ۱- اهمیت حفظ قرآن
- ۲- فوائد حفظ قرآن
- ۳- روشهای حفظ قرآن

منابع درس:

- ۱- اهمیت و روش حفظ قرآن ۲- روش حفظ قرآن - استاد پرهیزکار ۳- آثار صوتی قاریان صاحب سبک